

ROVVILTNEMNDEN I REGION 4 OG REGION 5

Protokoll fra fellesmøte i rovviltnemndene i region 4 og region 5 – 16. september 2016

Tid og sted: Kl. 10:00-11:35, Statens hus, Hamar.

Til stede:

Fra nemnda i region 4:

Andreas Lervik, Øyvind Solum, Sunniva Holmås Eidsvoll, Monica Gåsvatn og Gjermund Skaar.

Fra nemnda i region 5:

Arnfinn Nergård, Eli Wathne, Reidar Åsgård, Berit Haveråen

Møteleder:

Arnfinn Nergård

Fra sekretariatene:

Oslo og Akershus: Christian Hillmann, Asle Stokkereit, Jonny Storbråten og Ellen Lien

Hedmark: Thomas Olstad, Kristine Schneede, Haavard Elstrand og Julie Gaukerud Sørby

Referent: Julie Gaukerud Sørby/ Thomas Olstad

*****

Fem organisasjoner; Rovviltets Røst, Norges jeger og fiskerforbund, Hedmark bondelag, Naturen for alle og Hedmark bonde og småbrukarlag fikk hver 2 minutter i forkant av møtet til å legge frem sitt syn.

Fellessak 6/16 Fastsetting av kvote og område for lisensfelling av ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv i 2017

Sekretariatets innstilling til vedtak:

1. Om nemndenes myndighet

Rovviltnemndene i region 4 og 5 viser til den nasjonale målsettingen om 4-6 årlige ynglinger, der 3 av disse skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Ynglinger utenfor ulvesonen skal medregnes. Der en del av reviret ligger i Sverige skal en yngling medregnes med en faktor på 0,5. De siste dokumenterte data om ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt viser at det er registrert totalt 9 ynglinger der grenserevir teller med en faktor på 0,5. Av disse har 7 ynglinger forekommet i helnorske revirer.

Rovviltnemndene anser med det at de har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av ulv, jf. §§ 10 og 4 første ledd bokstav d og e i rovviltforskriften.

2. Kvote

Rovviltnemndene har fattet vedtaket på bakgrunn av siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskap om ulvens bestandsstatus, jf. naturmangfoldloven § 8. Førre-var-prinsippet, jf. § 9, kommer derfor ikke til anvendelse. Nemndene anser at en kvote på inntil 24 dyr, med formål å ta ut alle individer i tre revirer innenfor ulvesona, ikke vil påføre bestanden en for stor samlet belastning, jf. nml. § 10. Hensynet til

ROVVILTNEMNDEN I REGION 4 OG REGION 5

differensiert forvaltning er lagt til grunn for vedtaket, jf. nml. § 12. Nemndene anser ikke at nml. § 11 er relevant i denne sammenheng.

Ut fra den foreliggende dokumentasjon over revirmarkerende ulv og vedtatt politikk finner rovviltnemndene at det er grunnlag for å åpne for lisensfelling av ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv. Rovviltnemndene finner at lisensfelling av ulv innenfor ulvesona ikke er til hinder for å nå bestandsmålet i 2017.

Det fastsettes en kvote for lisensfelling på inntil 24 ulver innenfor ulvesona, med den hensikt å ta ut alle individer innenfor følgende tre revirer: Slettås, Letjenna og Kynna. Uttak av alle individer innenfor disse revirene anses ikke å true overlevelsen av ulvebestanden på lang sikt, jf. naturmangfoldloven § 5, jf. også rovviltforskriften §§ 3 og 7.

3. Lisensfellingsområde

Lisensfelling skal være skademotivert, jf. rovviltforskriften § 10. Ut fra hensynet til husdyr på beite, og samtidig å skjerme individer fra tilgrensende revir, i særdeleshet genetisk viktige individer, samt å legge til rette for jakten kan gjennomføres mest mulig effektivt i henhold til formålet med å ta ut alle individer innenfor de revirene hvor det åpnes for lisensfelling, avgrenses lisensfellingsområdet innenfor ulvesona til følgende område:

Fra det punktet der fv. 491 krysser Glomma ved Braskereidfoss og nordover langs østsiden av Glomma til der fv. 215 krysser Glomma ved Rena. Videre nordøstover langs fv. 215 til denne møter fv. 546. Herfra i en rett linje østover til nordenden av Holmsjøen og videre i en rett linje til møtet mellom kommunegrensene for Elverum Åmot og Trysil. Videre østover og nordover langs kommunegrensa mellom Trysil og Åmot til denne krysser fv. 215. Videre langs fv. 215 til fv. 26. Så sørover langs fv. 26 og videre langs rv. 25 til krysset fv. 540. Videre sørover langs fv. 540 til krysset fv. 207. Videre østover langs fv. 207 og deretter sørøstover langs fv. 493 til krysset fv. 491. Deretter vestover langs fv. 491 til denne krysser elva Kynna. Så sørover langs Kynna til Kynndammen. Videre i en rett linje vestover til der fv. 491 krysser Glomma ved Braskereidfoss.

4. Lisensfellingsperiode

Lisensfellingsperioden fastsettes til perioden fra 1. januar til 15. februar 2017.

5. Forholdsregler for å unngå felling av genetisk viktige individer

Ut i fra dagens kunnskap anser rovviltnemndene å ha tatt de forholdsregler som skal tas for å ivareta genetisk viktige individer. Dersom ny kunnskap om viktige genetiske individer skulle tilkomme, kan fylkesmennene i samråd med lederne av rovviltnemndene i region 4 og 5 gjøre det som er nødvendig for å redusere sannsynligheten for at disse felles.

6. Vilkår for deltakere i lisensfelling

Jeger plikter å holde seg oppdatert om status for lisensfellinga minst en gang daglig under fellingsforsøk. Fylkesmannen oppretter en ulvetelefon som gir jegeren opplysning om antall felte dyr og hvor mange dyr som gjenstår på kvoten. Jeger plikter også å registrere seg som bruker av Fylkesmannens løsning for SMS-varsling om status for lisensfellinga.

Vedtaket er fattet med hjemmel i §§ 18 og 77 i lov om forvaltning av naturmangfold av 19. juni 2009, jf. § 10 i forskrift om forvaltning av rovvilt av 18. mars 2005. Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI, senest innen 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent.

ROVVILTNEMNDA I REGION 4 OG REGION 5

Rovviltnemndas behandling:

Øyvind Solum fremmet forslag om å sende saken tilbake til sekretariatet fordi han mente at saken ikke var godt nok opplyst.

Avstemming:

Forslaget til Solum fikk en stemme, og falt.

Det var ingen merknader eller alternative forslag til sekretariatets innstilling til vedtak punkt 1, 4, 5 og 6.

Det kom forslag fra Sunniva Holmås Eidsvoll om et alternativt vedtak i innstillingens punkt 2 om kvote og innstillingens punkt 3 om lisensfellingsområde:

Under punkt 2 i innstillingen, kvote, side 17

Endre andre setning i første avsnitt til:

Nemndene anser at en kvote på inntil 8 dyr, med formål om å ta ut alle individer i ett revir innenfor ulvesona, ikke vil påføre bestanden en for stor samlet belastning, jf nml. §10.

Under punkt 2 i innstillingen, kvote, side 18

Endre første setning til:

Det fastsettes en kvote for lisensfelling på inntil 8 ulver innenfor ulvesona, med den hensikt å ta ut alle individer innenfor følgende revir: Kynna.

Endre andre setning til:

Uttak av alle individer i dette reviret anses (resten som i innstillingen).

Under punkt 3 i innstillingen, lisesnfellingsområde, side 18

Endre avsnitt 2 slik at leveområdene for flokkene i Letjenna og Slettås ikke er omfattet.

Avstemming:

Nemdene stemte over forslagene til vedtak punkt 2. Sekretariatets innstilling fikk 6 stemmer. Holmås Eidsvoll sitt alternativ til vedtak fikk 3 stemmer.

Alternativt punkt 3 utgikk ved votering som en følge av at punkt 2 ikke fikk flertall.

ROVVILTNEMNDEN I REGION 4 OG REGION 5

Rovviltnemndens vedtak:

1. Om nemndenes myndighet

Rovviltnemndene i region 4 og 5 viser til den nasjonale målsettingen om 4-6 årlige ynglinger, der 3 av disse skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Ynglinger utenfor ulvesonen skal medregnes. Der en del av reviret ligger i Sverige skal en yngling medregnes med en faktor på 0,5. De siste dokumenterte data om ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt viser at det er registrert totalt 9 ynglinger der grenserevir teller med en faktor på 0,5. Av disse har 7 ynglinger forekommet i helnorske revirer.

Rovviltnemndene anser med det at de har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av ulv, jf. §§ 10 og 4 første ledd bokstav d og e i rovviltforskriften.

2. Kvote

Rovviltnemndene har fattet vedtaket på bakgrunn av siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskap om ulvens bestandsstatus, jf. naturmangfoldloven § 8. Førre-var-prinsippet, jf. § 9, kommer derfor ikke til anvendelse. Nemndene anser at en kvote på inntil 24 dyr, med formål å ta ut alle individer i tre revirer innenfor ulvesona, ikke vil påføre bestanden en for stor samlet belastning, jf. nml. § 10. Hensynet til differensiert forvaltning er lagt til grunn for vedtaket, jf. nml. § 12. Nemndene anser ikke at nml. § 11 er relevant i denne sammenheng.

Ut fra den foreliggende dokumentasjon over revirmarkerende ulv og vedtatt politikk finner rovviltnemndene at det er grunnlag for å åpne for lisensfelling av ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv. Rovviltnemndene finner at lisensfelling av ulv innenfor ulvesona ikke er til hinder for å nå bestandsmålet i 2017.

Det fastsettes en kvote for lisensfelling på inntil 24 ulver innenfor ulvesona, med den hensikt å ta ut alle individer innenfor følgende tre revirer: Slettås, Letjenna og Kynna. Uttak av alle individer innenfor disse revirene anses ikke å true overlevelsen av ulvebestanden på lang sikt, jf. naturmangfoldloven § 5, jf. også rovviltforskriften §§ 3 og 7.

3. Lisensfellingsområde

Lisensfelling skal være skademotivert, jf. rovviltforskriften § 10. Ut fra hensynet til husdyr på beite, og samtidig å skjerme individer fra tilgrensende revir, i særdeleshet genetisk viktige individer, samt å legge til rette for jakten kan gjennomføres mest mulig effektivt i henhold til formålet med å ta ut alle individer innenfor de revirene hvor det åpnes for lisensfelling, avgrenses lisensfellingsområdet innenfor ulvesona til følgende område:

Fra det punktet der fv. 491 krysser Glomma ved Braskereidfoss og nordover langs østsiden av Glomma til der fv. 215 krysser Glomma ved Rena. Videre nordøstover langs fv. 215 til denne møter fv. 546. Herfra i en rett linje østover til nordenden av Holmsjøen og videre i en rett linje til møtet mellom kommunegrensene for Elverum Åmot og Trysil. Videre østover og nordover langs kommunegrensa mellom Trysil og Åmot til denne krysser fv. 215. Videre langs fv. 215 til fv. 26. Så sørover langs fv. 26 og videre langs rv. 25 til krysset fv. 540. Videre sørover langs fv. 540 til krysset fv. 207. Videre østover langs fv. 207 og deretter sørøstover langs fv. 493 til krysset fv. 491. Deretter vestover langs fv. 491 til denne krysser elva Kynna. Så sørover langs Kynna til Kynndammen. Videre i en rett linje vestover til der fv. 491 krysser Glomma ved Braskereidfoss.

4. Lisensfellingsperiode

Lisensfellingsperioden fastsettes til perioden fra 1. januar til 15. februar 2017.

ROVVILTNEMNDEN I REGION 4 OG REGION 5

5. Forholdsregler for å unngå felling av genetisk viktige individer

Ut i fra dagens kunnskap anser rovviltnemndene å ha tatt de forholdsregler som skal tas for å ivareta genetisk viktige individer. Dersom ny kunnskap om viktige genetiske individer skulle tilkomme, kan fylkesmennene i samråd med lederne av rovviltnemndene i region 4 og 5 gjøre det som er nødvendig for å redusere sannsynligheten for at disse felles.

6. Vilkår for deltakere i lisensfelling

Jeger plikter å holde seg oppdatert om status for lisensfellinga minst en gang daglig under fellingsforsøk. Fylkesmannen oppretter en ulvetelefon som gir jegeren opplysning om antall felte dyr og hvor mange dyr som gjenstår på kvoten. Jeger plikter også å registrere seg som bruker av Fylkesmannens løsning for SMS-varsling om status for lisensfellinga.

Vedtaket er fattet med hjemmel i §§ 18 og 77 i lov om forvaltning av naturmangfold av 19. juni 2009, jf. § 10 i forskrift om forvaltning av rovvilt av 18. mars 2005. Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI, senest innen 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Eventuelt:

Møtetidspunkt for eventuell klagebehandling om fastsetting av kvote og område for lisensfelling av ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv i 2017 settes til mandag 31. oktober kl. 11:00.

Stemmeforklaring i fellessak 6/16 «Fastsetting av kvote og område for lisensfelling av ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv i 2017» fra nemndsmedlem Øyvind Solum:

«Innstillingen til vedtak kan stride mot naturmangfoldloven og føre var-prinsippet. En halvering av bestanden er ikke forsvarlig, og skaper en uforutsigbar situasjon. Når det kan gjenstå noen titalls individer så er det åpenbart at dette øker sårbarheten og truer bestandens overlevelse. Med et visst fall i den svenske bestanden så er det ikke usannsynlig at det kan komme færre ulv derfra enn det har gjort de siste årene.

I sakspapirene er det ikke tatt tilstrekkelig høyde for at mange av de gjenværende ulvene kan bli tatt av ulovlig jakt eller at de ikke får barn. Det er umulig å utelukke at den planlagte jakten kan gjøre at vi kan komme under bestandsmålet. Det er heller ikke gitt en tilstrekkelig drøftelse av hvorfor disse flokkene er en større trussel enn annen ulv, eller om valget av disse er det mest fornuftige utfra en vurdering av innavl og genetikk.

Det er ikke dokumentert at det når det gjelder alle disse flokkene er stort reelt skadepotensial, særlig når man tar høyde for at det er innenfor ulvesonen. Når noen av disse ulvene i liten grad har tatt sau, så kunne man til og med frykte at om de fjernes så kan tomrommet fylles av nye flokker som potensielt kan utgjøre en større trussel mot sau og andre beitedyr. Det er derfor vanskelig å se at sakspapirene dokumenterer at dette er riktig tiltak, og jeg mener derfor totalt sett at det kan reises tvil om lovligheten av vedtakene som foreslås. På denne bakgrunn mener jeg saken må sendes tilbake til sekretariatet for bedre utredning.»

ROVVILTNEMNDEN I REGION 4 OG REGION 5

Stemmeforklaring i fellessak 6/16 «Fastsetting av kvote og område for lisensfelling av ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv i 2017» fra nemndsmedlem Sunniva Holmås Eidsvoll:

«Innstillingen på en kvote på 24 dyr er svært høyt, det kommer i tillegg til kvoten for jakt utenfor ulvesonen og eventuell ulovlig jakt. Et så høyt jaktuttak reduserer sjansene for at bestandsmålet for ulv vil nås etter neste yngling.

Fylkesmannen instiller på at hele flokken i Letjenna-reviret skal tas ut. I denne flokken lever en av de tre viktigste genetiske ulveindivider som vi har i Norge. I følge Rovdata er hannen i lederparet barnebarn etter Kynna-ulven, en finsk-russisk immigrant. Den er da en F2, og er dermed en av de genetisk viktigste ulvene i Norge. I følge vedlegg 2 i sakspapirene har det ikke vært tap av rein, småfe eller storfe i revirets område. Det er dermed ikke skadepotensiale i flokkens revir.

Fylkesmannen instiller også på at hele flokken i Slettåsreviret tas ut. Hannulven i Slettås er barnebarn av Galvenimmigranten, og er dermed også et genetisk viktig individ som bidrar til å redusere innavlen. Leveområdene til denne flokken er nær grensen til Sverige og det er sannsynlig at det raskt vil komme nye ulver fra Sverige og slå seg ned i området hvis de tas ut. I følge vedlegg 2 i sakspapirene har det vært svært lave tap av sau i området, 5-8 påviste skader på sau i perioden 2010-2016. Det er dermed et svært lavt skadepotensiale i flokkens revir.

Ulvener som har blitt felt i Norge utenfor ulvesonen kommer svært sjelden fra norske flokker i ulvesonen, men er stort sett streifdyr fra flokker i de østlige revirene i Sverige. Tapene på husdyr utenfor ulvesonen i Norge kommer altså i svært liten grad fra ulver som lever i revirer innenfor ulvesonen i Norge. De utgjør dermed ikke et skadepotensiale utenfor ulvesonen.

Ulvebestanden i Norge er svært lav, har utfordringer med innavl og har vært utsatt for ulovlig jakt. Av hensyn til artens overlevelse bør vi legge oss i det øvre sjiktet av bestandsmålet på 4-6 ynglinger, der yngling i grenserevir teller som 0,5. I følge figur 2 i rapporten Ulv i Norge er det 7 helnorske familiegrupper og 4 helnorske revirmarkerende par. Hvis Ulvene i Osdalen- og Kynna- reviret tas ut og vi i tillegg tar hensyn til at begge alfadyrene i Østmarkareviret er døde, er det 5 helnorske familiegrupper og 2 revirmarkerende par igjen. Den samme rapporten viser at det er 4 familiegrupper i grenserevir og 1 revirmarkerende par i grenserevir.

Ulven er en rødlisteart kategorisert som kritisk truet og det har vært påvist ulovlig jakt. Dette må vi ta hensyn til i forvaltningen av ulvestammen. Hvis det blir ynglinger neste år i 4 av 5 grenserevirer teller det som 2 i bestandsmålet. Hvis det i tillegg blir ynglinger i 4 av de helnorske revirene er vi på bestandsmålet»